

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกลไกการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เพื่อนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง อันเป็นจุดหมายปลายทางของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติภารกิจให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ก็โดยการแสวงหาผู้ทางพัฒนาองค์กร กำหนดหลักการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทำงานให้สนองตอบ ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์ ตลอดจนพัฒนาข้าราชการตำรวจให้มีจิตสำนึกเป็นตำรวจอาชีพ มิใช่เป็นเพียงบุคคลที่มีอาชีพเป็นตำรวจ โดยมีแต่รูปแบบเท่านั้น แต่ต้องมีจิตวิญญาณของผู้พิทักษ์รับใช้และให้บริการแก่ประชาชนด้วยความถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรมอย่างสม่ำเสมอ (ประชา พรหมนอก. 2530 : 2)

ภารกิจตำรวจในปัจจุบันนี้ เป็นภารกิจที่หนักไปในทางป้องกันปราบปรามและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างศรัทธา ทศนคติ และค่านิยมที่ดีของประชาชนที่มีต่อตำรวจ โดยมีหลักการปฏิบัติหน้าที่อยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม ความเสมอภาคตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่หวั่นเกรงอิทธิพลหรือภาวะครอบงำอื่นๆ ทั้งจะต้องระมัดระวังมิให้เกิดความลำเอียง ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และไม่กระทำผิดกฎหมายเสียเอง มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนและเป็นการทำลายอาชีพของตนด้วย

ในสังคมปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมเป็นไปอย่างสลับซับซ้อน และสังคมมีความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองเป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันปัญหาอาชญากรรมก็เป็นปัญหาของสังคมที่มีการพัฒนาควบคู่มากับความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่ายิ่งสังคมมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้นเพียงใด

รูปแบบของวิธีการในการประกอบอาชีพการมั่งคั่งที่ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ยิ่งสังคมแปรสภาพสู่ภาวะความทันสมัย มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นเท่าใด ปัญหาอาชญากรรมก็จะเพิ่มขึ้น เสมือนเงาตามตัวเช่นกัน (วรเดช จันทรศร. 2543 : 51)

การพัฒนาประเทศตลอดจนระยะเวลาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีความเจริญเติบโตและความเจริญทางด้านวัตถุมีอัตราเพิ่มมากยิ่งขึ้น วัตถุสิ่งของเครื่องใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น วิทยุเทป โทรทัศน์ ตู้เย็น ก็ยังเพิ่มมากขึ้น ค่านิยมของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งเน้นแสวงหาทรัพย์สินเงินทองมากกว่าที่จะสร้างคุณงามความดี เกิดการแก่งแย่งแข่งขันเอา รัดเอาเปรียบเกิดการต่อสู้กันมากขึ้นในสังคมนี้ จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีความเจริญ ทางด้านวัตถุ แต่ความเจริญทางจิตใจของประชาชนในสังคมกลับมีแนวโน้มลดลง ประกอบ กับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่สังคมไทยประสบอยู่ในขณะนี้ ทำให้ปัญหาอาชญากรรม ต่างๆ เกิดมากและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาการลักทรัพย์ โจรกรรมทรัพย์สิน ต่างๆ ก็เพิ่มมากขึ้นตามความเจริญของเมืองที่เปลี่ยนไป อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เป็นรูปแบบที่มีความขัดแย้งในตัวของมันเองระหว่างวัตถุประสงค์กับการปฏิบัติงาน กล่าวคือ การไม่ประสานกลมกลืนระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รักษา กฎหมายกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองนั้นก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิทักษ์สังคมตามพิชิตคนพาล อภิบาลคนดี เพื่อให้ชุมชนปลอดภัยจากอาชญากรรม ตำรวจจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ที่ ก่อให้เกิดความหวั่นกลัวและจงเกลียดจงชังของเหล่ามิจฉาชีพ แต่เป็นมิตรที่ดีของสุจริตชน สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รักษาความสงบสุขของบ้านเมืองนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรักษากฎหมายให้มีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ประชาชนเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย การบรรเทาสาธารณภัย การจัดระเบียบสังคม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการสนองตอบความ ปลอดภัยและความปลอดภัยแก่ประชาชนโดยตรง แต่อีกมุมหนึ่งของการปฏิบัติภารกิจของตำรวจ จะมีตำรวจบางคนทำให้ภาพพจน์ของข้าราชการตำรวจเสื่อมเสีย เกิดความไม่ไว้วางใจของ ประชาชนที่มีต่อตำรวจต่อไป อาทิการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การทำงานแบบเฉื่อยชา โยกโย้ ซักซ้า ปัดความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานหรือระหว่างเจ้าหน้าที่ การเลือกบังคับใช้ กฎหมายต่อบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นบางกลุ่ม การปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะหาช่องทาง ช่วยเหลือผู้กระทำผิดกฎหมาย หลีกเลี่ยงการจับกุมหรือลงโทษ การแสวงหาผลประโยชน์ โดยใช้อำนาจหน้าที่มิชอบ ได้แก่ การละเลยเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้สมกับตำแหน่ง

ราชการ การละเลยต่อกฎหมาย หรือกระทำผิดกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่ทุจริต กดขี่ข่มเหง ประชาชน พฤติกรรมของตำรวจดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานต่อหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ ไร้ความไว้วางใจจากประชาชนเท่าที่ควร ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นความปรารถนาสูงสุดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่จะมอบให้ประชาชน ด้วยการให้บริการที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด ให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน โดยเฉพาะในสถานีตำรวจแต่จาก การปฏิบัติงานที่ผ่านมายังมีปัญหาอุปสรรค อันเนื่องมาจากบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีปฏิบัติงานที่ขาดการพัฒนา ปรับปรุงอย่างจริงจัง ทำให้สถานีตำรวจซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจตามเจตนารมณ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ (อัยยรัช เวสสะโกศล. 2538 : 3)

นักวิชาการและสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ศึกษาค้นคว้าหามาตรการต่างๆ เพื่อกำจัด แก่ไขและลดปัญหาดังกล่าวที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจากเดิมที่ได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐคือตำรวจ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ไม่สามารถที่จะควบคุมอาชญากรรมได้ เป็นการควบคุมเพียงปลายเหตุกล่าวคือ เมื่อมีเหตุเกิดแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจจะคอยปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งก็สามารถทำได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าจะแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่ต้นเหตุจริงๆ เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายและประชาชนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ และแก้ไขปัญหา จึงควรที่จะให้ประชาชนมีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นในระดับหนึ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ และมีมาตรการการป้องกันปัญหาดังกล่าวได้โดยควรจะหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นความจำเป็นที่จะขาดไม่ได้ เพราะสภาพของชุมชนในปัจจุบันนั้นเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวซึ่งกันและกัน ไม่รู้เท่าทันถึงแบบประทุษกรรมและวิถีกิจกรรมของคนร้ายเท่าที่เป็นการเปิดช่องให้คนร้ายประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ ได้โดยง่าย ซึ่งก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคมโดยตรง

ดังนั้นการศึกษาปัญหาการเกิดอาชญากรรมโดยการแสวงหาความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันการเกิดอาชญากรรม การส่งเสริมให้ประชาชนทราบถึงวิธีการและขบวนการก่ออาชญากรรมของคนร้าย เพื่อให้ประชาชนและสมาชิกในชุมชนหาทางป้องกัน

ตนเอง และมีความต้องการร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เพื่อเป็นการลดภัยการเกิด อาชญากรรม การตัดช่องโอกาสของคนร้าย การมีส่วนร่วมช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นปัญหาที่ควรศึกษาอย่างยิ่งเป็นการเปลี่ยนจากแนวคิดเดิมที่ให้ตำรวจเป็นแกนหลักในการป้องกันปราบปราม โดยใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามเป็นหลัก มาเน้นให้ประชาชนทุกคนเป็นหลักสำคัญในการป้องกันอาชญากรรม โดยเรียกว่าเปลี่ยนจากยุทธศาสตร์เชิงรับมาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกอันจะนำมาสู่ความปลอดภัย ความสงบสุขในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้นต่อไป

การป้องกันอาชญากรรมเท่าที่ผ่านมายังไม่สามารถควบคุมการเกิดอาชญากรรมได้ ทั้งที่มีหน่วยงานรับผิดชอบคือ ตำรวจและมิงบประมาณสนับสนุน ซึ่งจากการศึกษา และจากประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยเห็นว่าความบกพร่องที่ควรจะแก้ไขนี้สามารถจัดเป็นสาเหตุหลักและผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ 4 สาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. สาเหตุจากตัวประชาชน
3. สาเหตุจากระบบการบริหารด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. สาเหตุจากตัวของคนร้ายผู้โจรกรรม

จะเห็นได้ว่าเมื่อนำเอาสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมนั้นมาวิเคราะห์โดยละเอียดเพื่อจะทำความเข้าใจกับสาเหตุของปัญหาแล้วจะเห็นได้ว่าแต่ละสาเหตุของปัญหานั้นประกอบด้วยสาเหตุย่อย ๆ อีกมาก

สาเหตุจากตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อพิจารณาไปยังตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนยังขาดสามัญสำนึก ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบงานสายตรวจและการให้บริการแก่ประชาชน การเอารัศเอาเปรียบและแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชน การขาดความสัมพันธ์กับประชาชน หรือการไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนในโอกาสต่าง ๆ

สาเหตุจากประชาชนพบว่า ขาดวิธีการและเทคนิคการก่ออาชญากรรมของคนร้าย ประชาชนขาดความรู้ในการป้องกันตัวเองต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรม เช่น ไม่ล็อกบ้านหรือรถ แต่งตัวขี้ขวน นำทรัพย์สินเครื่องประดับติดตัวไปเป็นจำนวนมากโดยไม่ระวัง ประชาชน ขาดความสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรม ขาดการให้ความสำคัญในการให้ข่าวสารหรือให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งไม่มีเวลาที่จะให้

ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อการป้องกันปัญหาในการเกิดอาชญากรรม

สาเหตุจากระบบการบริหารงานด้านการป้องกันปราบปรามการเกิดอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น ขาดความยุติธรรม และการให้ความเสมอภาคต่อการให้บริการประชาชนขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการป้องกันการเกิดอาชญากรรม ขาดการกระตุ้นส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือการป้องกันการเกิดอาชญากรรม รวมถึงขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาการเกิดอาชญากรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

สาเหตุจากคนร้ายผู้โจรกรรม จากการศึกษาจากตัวของคนร้ายแล้วพบว่า สาเหตุที่มีการเกิดอาชญากรรมนั้นมาจากสาเหตุย่อยๆ คือ ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยด้านความยากจน ปัจจัยด้านชุมชน ที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2549 ก : 72)

การทำงานของตำรวจวิเคได้ผลหรือไม่ได้ผลในการลดอาชญากรรม การทำงานตามรูปแบบตำรวจเดิมคือ ลักษณะของการพึ่งพา การบังคับใช้กฎหมายโดยตำรวจเท่านั้นและไม่มีเป้าหมายตรวจไปเรื่อยเปื่อย การจัดสายตรวจเพื่อป้องปรามผู้กระทำความผิด การไปถึงที่เกิดเหตุตามที่มีผู้แจ้งเหตุอย่างสะเปะสะปะ การสืบสวนเมื่อมีเหตุคดีเกิดขึ้นและการบังคับใช้กฎหมายโดยการจับกุม โดยที่มีความสามารถในการแยกแยะประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เกิดเหตุเวลาเกิดเหตุ หรือเหตุแห่งคดีน้อยมาก ด้วยการถูกกดดันจากชุมชน รัฐบาล และสื่อมวลชนที่กดดันให้ตำรวจทำงานด้วยวิธีการแบบเก่า จึงทำให้หน่วยงานตำรวจต้องเพิ่มกำลังพลมากขึ้นทุกที พัฒนาการไปถึงที่เกิดเหตุให้เร็วขึ้น เพิ่มการปรากฏกายของตำรวจ เพิ่มการจับกุม ซึ่งเป็นผลมาจากการสืบสวนและจับกุมคนร้ายมากขึ้น แต่สิ่งที่ถูกละเลยซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นเรื่องที่สื่อมวลชนและรัฐบาลไม่ได้ตระหนักหรือมีความรู้คือ การเพิ่มความเที่ยงตรงในการกำหนดว่าคนร้ายเป็นใครก่อเหตุที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ความแตกต่างระหว่างประเภทความผิด รวมถึงละเอียดในการให้ชุมชนและชาวบ้านร่วมในการกำหนดปัญหาอาชญากรรมและใช้เครื่องมือ กำลังคนของชุมชนเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยประสิทธิผลการทำงานแบบเก่าล้มเหลวในการควบคุมอาชญากรรม ความไม่เป็นระเบียบในชุมชน ความไม่สงบเรียบร้อย และไม่สามารถลดความหวาดกลัวภัยของชาวบ้านได้ การออกตรวจส่งเคมิจุดหมายแก่ไปเช่นตู้แดง การไปถึงที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด การสืบสวนหลังเกิดเหตุ และการจับกุมคนร้ายให้ได้มากๆ อาจจะทำให้เกิดผลประโยชน์สำหรับวัตถุประสงค์บางประการ เช่น ทำให้ชาวบ้านรู้ว่าตำรวจทำงานคุ้มกับภาษี หรือเป็นการสร้างภาพลวงตา แต่ก็ไม่สามารถจะคาดหมายวิธีการเหล่านั้น สามารถส่งผลต่อการลดอาชญากรรม หรือความไม่

สงบเรียบร้อย ความไม่เป็นระเบียบได้ รวมทั้งปรากฏหลักฐานที่เชื่อถือได้อย่างมากกว่าการเพิ่มกำลังตำรวจ หรือเพิ่มวิธีการทำงานของตำรวจแบบดังกล่าวไม่มีผลต่อการลดปัญหาอาชญากรรมเลย การทำงานที่มีผลต่ออาชญากรรมนั้น การทำงานของตำรวจต้องประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ

1. กลยุทธ์ของตำรวจ จะต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบ ความไม่สงบเรียบร้อยในชุมชน มิใช่ใช้เพียงการสืบสวนจับกุมหรือตรวจตระเวนอย่างเดียว โดยตำรวจจะต้องกำหนดจุดที่อาชญากรรม และการไม่เป็นระเบียบเกิดขึ้น มากกว่าบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้แสดงโดยใช้แกนในแนวตั้งปรากฏหลักฐานว่า ตำรวจทำงานกับชุมชนและใช้วิธีมากกว่าการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว มากขึ้นเท่าใดก็จะมีผลต่อการลดอาชญากรรมและสิ่งไม่เป็นระเบียบในชุมชนมากเท่านั้นและการมีปฏิสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการระหว่างตำรวจกับประชาชนมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้มีผลต่อการลดอาชญากรรมมากขึ้นเท่านั้น

2. ความจำเป็นในการทำงานของตำรวจต้องมีการกำหนดจุดเน้นของปัญหาหรือปัญหาอาชญากรรมเกิดมากหรือรุนแรงที่ใด คดีใด เวลาใด องค์ประกอบนี้แสดงโดยแกนในแนวนอน ซึ่งหลักฐานการบังคับใช้กฎหมายโดยเพิ่มความเข้มข้นในพื้นที่ที่เกิดเหตุสูงสุดหรือเกิดเหตุมากจะมีผลการลดอาชญากรรมอย่างมากอย่างน้อยก็ในช่วงระยะสั้น เช่น การกำหนดความเข้มในการจัดสายตรวจ ตรวจในพื้นที่ที่มีเหตุเกิดสูงมมถนน หรือบริเวณสถานที่ใดที่หนึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการลดอาชญากรรมและการไม่เป็นระเบียบของชุมชน ซึ่งวิธีการของตำรวจแบบนี้จะประสบผลสำเร็จในการลดอาชญากรรม แม้ว่าจะมีการจับกุมคนร้ายจำนวนมากหรือไม่ก็ตาม ระบบการควบคุมอาชญากรรมโดยการวิเคราะห์อาชญากรรมซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ของระบบการควบคุมอาชญากรรม ถ้าพื้นที่ใดที่มีคนร้ายกระทำความผิดซ้ำซากหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบชุมชนกะกะระราน ถ้าตำรวจจับกุมคนร้ายนี้หรือให้คนร้ายออกจากพื้นที่ไป ก็จะเป็นการลดอาชญากรรมซึ่งฟังดูแล้วก็น่าจะถูกต้องตามหลักการ

ระบบการทำงานของตำรวจแบบแก้ไขที่ต้นเหตุปัญหาได้ใช้หลักการ 2 องค์ประกอบนี้ คือ การใช้วิธีการหลากหลายของตำรวจไปแก้ปัญหาที่จุด หรือพื้นที่เกิดอาชญากรรมมาก 2 ปัจจัยนี้มีผลเป็นอย่างมากต่อการลดหรือทำให้เกิดอาชญากรรมน้อยลง โดยการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของการเกิดอาชญากรรมได้ถูกใช้ในพื้นที่ที่ใช้ระบบการทำงานของตำรวจแบบเก่าล้มเหลวที่จะลดอาชญากรรมจึงมีการคิดหาวิธีเพื่อหาทางแก้ไข เมื่อใช้วิธีการบังคับใช้กฎหมายแบบต่างๆ ก็ทำให้เกิดผลระยะสั้นในการลดอาชญากรรมบ้าง เช่น ใช้สายตรวจเดินเท้าและดูยามตำรวจ แต่เมื่อไรก็ตามที่ตำรวจถูกโยกย้ายหรือไม่ไปตรวจในบริเวณที่มีเกิดคดีลักทรัพย์

มากนี้คิดก็จะเกิดสูงอีก แต่เมื่อได้นำระบบตำรวจชุมชนโดยการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุให้ประชาชนมีส่วนร่วม ยุทธวิธีตำรวจที่มีประสิทธิผลในการลดอาชญากรรมจะต้องประกอบไปด้วย การกำหนดจุดปัญหาที่ชัดเจนและใช้วิธีการหลากหลายในการแก้ปัญหา การทำงานของตำรวจที่ไม่ได้ผลคือ การทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวโดยถ้าใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบหลากหลายโดยมิได้กำหนดจุดปัญหาที่เกิดอาชญากรรม ก็จะเป็นการยากที่กำหนดวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนว่าจะใช้ที่ใด กับคนประเภทใดแต่ ถ้าตำรวจกำหนดจุดปัญหาอาชญากรรมบริเวณจุดที่เกิดเหตุมาก หรือเรียกว่าจุดเกิดเหตุแบบร้อนแรง (Hot stop) แต่ถ้าใช้การบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้ไม่เกิดประสิทธิผลในการลดอาชญากรรม

หน่วยงานตำรวจจะต้องใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติอาชญากรรม หรือสถานการณ์การเกิดอาชญากรรมในพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการลดอาชญากรรม นักวิเคราะห์อาชญากรรมจึงมีบทบาทสำคัญใน การประยุกต์ใช้องค์ประกอบสองตัวนี้ คือ กำหนดจุดพื้นที่และปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนและช่วยในการกำหนดยุทธวิธีตำรวจที่เหมาะสมเพื่อใช้ให้เหมาะสมกับรายละเอียดของปัญหาอาชญากรรม การป้องกันที่สำคัญคือเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนและชุมชน นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเหลือในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเต็มที่ การวางเครือข่ายกล้องระบบโทรศัพท์วงจรปิด และเร่งรัดกวาดล้างปราบปรามอาชญากรรมพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการค้า

ชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2549 ข : 34 - 35)

ในการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมในท้องที่รับผิดชอบนั้น ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานสูงสุดประการแรกคือ ต้องทำความเข้าใจว่าจริงๆแล้วอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ของสังคมที่มีความเจริญขึ้น ที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นเงาตามตัว ในอดีตในสังคมที่ยังไม่ซับซ้อนนั้น ปัญหาอาชญากรรมก็ยังไม่ซับซ้อน ตอนนั้นตำรวจในฐานะที่เป็นผู้รักษากฎหมาย เป็นผู้ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวในการแก้ไข เข้าไปจัดการกับปัญหาเหล่านั้น แต่เนื่องจากปัจจุบันสังคมมีความเจริญความสลับซับซ้อน รวมทั้งอาชญากรรมก็มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จำนวนอาชญากรรมหรือคดีต่างๆ ก็สูงขึ้นตามความเจริญของสังคม เพราะฉะนั้นถ้าจะคิดในการที่จะป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมควบคู่กับปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผล คิดว่าเราต้องเข้าไปดำเนินแบบบูรณาการร่วมไม้ร่วมมือกัน ถ้าเรามาจำลองตามทฤษฎีจะเห็นว่าในการป้องกันอาชญากรรมนั้นจะเป็นประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ต่างๆ ทุกคนก็มีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรม ป้องกันระวัง คือป้องกันตนเองก่อนเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การที่ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดเป็นเหยื่ออาชญากรรม บุคคลทุกคนควรจะต้องรู้เท่าทันอาชญากรรม รู้เท่าทันเล่ห์ของคนร้าย

และก็จะต้องประพฤติปฏิบัติตัวไม่ตกอยู่ในความประมาท จะต้องไม่ทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็น การเปิดช่องหรือชักจูงให้คนร้ายนั้นมากระทำการต่อตนเอง ไม่ว่าจะปิดประตูกลอน การไม่ใส่ ทองหยอง การแต่งเนื้อแต่งตัวไม่โอ้อวด เป็นต้น เพราะอันดับแรกนั้นประชาชนทุกคนจะต้องรู้ มีหน้าที่ในการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ส่วนเรื่องที่สองนั้นคิดว่าสังคมชุมชนหรือ ประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ในทุกระดับ ก็มีหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม คือ ถ้าตัวแทนของสังคมส่วนหนึ่งก็คือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จะต้องเข้ามามีบทบาทมาก ในการที่จะช่วยปกป้องอาชญากรรมเรื่องของการจัดเครือข่าย การใช้จ่ายในเรื่องงบประมาณ ช่วยดำเนินการในเรื่องสภาพแวดล้อม เพื่อมิให้เกิดอาชญากรรม เช่น ดึงแสงสว่าง หรือ ช่วยวางป่าหญ้าที่เป็นที่หลบซ่อน หรือเป็นที่หลบหนีของคนร้าย รวมทั้งช่วยสนับสนุน งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดทีมอาสาสมัครออกตรวจตราป้องกันในระดับชุมชน นี่ก็คือ ระดับสอง ระดับที่สามก็คือว่าหลังจากที่ประชาชนทุกคนรู้จักป้องกันรักษาตนเองก็มีหน้าที่ ของตำรวจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือผู้มีหน้าที่โดยตรงนั้นก็คือ ตำรวจทำหน้าที่ออกตรวจ ตรา ตั้งด่าน ตรวจค้นและพยายามจับกุมบุคคลที่กระทำความผิด ถ้าเรามองเห็นชัดว่าในบันได 3 ชั้นหรือวงกลม 3 วง วงในสุดคือประชาชนทุกคน วงกลมคือชุมชนหรือสังคม วงนอกคือ ตำรวจหรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องทั้งสามส่วนนี้คือ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เราควบคุม อาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องเสริมสร้างศักยภาพทั้ง 3 ส่วนนี้โดยในส่วนที่ 1 ประชาชนทุกคนคงไม่มีความรู้ทัดเทียมหรือ เท่าเทียมกันในการที่รู้เท่าทันคนร้ายคงเป็นหน้าที่ ของตำรวจ ส่วนหนึ่งที่เราควรจะต้องช่วยคือ ไปเผยแพร่ไปให้ความรู้ ไปประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบแล้ว หรือวิธีการของคนร้ายรวมทั้งมีวิธีการปกป้อง หรือป้องกัน ตนเองรวมทั้งการส่งเสริมให้มีการจัดในเรื่องพนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน เพื่อเป็นการช่วยปกป้องทรัพย์สินของประชาชนหรือเอกชนเป็นรายๆ เท่าที่จะมีความสามารถ ส่วนที่สองนั้นที่เป็นชุมชนหรือสังคมหรือว่าองค์กรท้องถิ่นนั้นเราคงต้องส่งเสริมสนับสนุน ชักจูงให้เขาเข้ามามีบทบาทในการที่จะรับผิดชอบดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนเล็กๆ ของเขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสนับสนุนจัดงบประมาณจ้าง ในเรื่องระบบอาสาสมัครใน การออกไปตรวจ หรือว่าประสานงานกันเป็นเครือข่าย ในการที่ตำรวจทำอยู่ก็คือ ตำรวจมี การตั้งศูนย์ประสานงานรักษาความปลอดภัยประจำท้องถิ่นขึ้นที่เทศบาลและตำบลแต่ละ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เป็นเวทีในการที่จะจัดการในเรื่องรักษาความปลอดภัย ในเรื่องชุมชนนั้นมีการจัดงบประมาณชัดเจน มีการจัดรูปแบบอาสาสมัครที่ชัดเจน มีการจัด เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็น หัวหน้าทีมในการออกตรวจตราในการออกกระมักระวังป้องกันเหตุที่จะ เกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ ถ้าหากว่าในส่วนที่หนึ่งหรือส่วนที่สองที่ดำเนินการแล้ว ในส่วนที่สาม

ที่เป็นหน้าที่โดยตรงของตำรวจเรานั้นในการจัดสายตรวจในการไปติดตั้งตู้แดง ไปตรวจตรวจในพื้นที่ต่างๆ ก็ตามนั้น เราต้องยอมรับข้อเท็จจริงว่า ที่ผ่านมากการควบคุมการจัดการสายตรวจนั้นก็ยังไม่เต็มที่ เนื่องจากไม่มีระบบตรวจสอบที่ดีพอ จึงทำให้บางจุด บางคนที่ทำงานมีประสิทธิภาพบ้าง ไม่มีประสิทธิภาพบ้าง เราคงต้องเพิ่มประสิทธิภาพของตำรวจเราเช่นกัน เพิ่มขีดความสามารถของยานพาหนะ จัดสรรให้เพียงพอ รวมทั้งเพิ่มทางด้านเทคโนโลยีในการควบคุมสายตรวจ การตรวจตู้แดงอิเล็กทรอนิกส์ การจัดระบบฐานข้อมูล จะเห็นว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของตำรวจให้สามารถปฏิบัติงานให้ดีขึ้น การควบคุม การป้องกันอาชญากรรมในท้องที่รับผิดชอบ ปัจจัยสำคัญที่จะดำเนินการให้ได้ผล ก็จะต้องเริ่มที่ประชาชนที่เราจะต้องเสริมสร้างให้กับท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีบทบาทมากๆ และในส่วนที่ 3 คงจะต้องพัฒนาประสิทธิภาพให้กับตำรวจ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์เทคโนโลยีให้ควบคู่กันไปทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้สามารถรับมือกับอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นให้ได้ การพัฒนาจะเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2549 ก : 90 - 92)

จากที่กล่าวมาข้างต้นและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ การศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทั่วไปต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10,432 คน (สถิติข้อมูลประชากรของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2549)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 386 คน โดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์โร

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ สถานภาพ จำแนกเป็น เพศ การศึกษา อาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน

2.2.2 ด้านการรักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา

2.2.3 ด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน

2.2.4 ด้านการดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2550

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ตำรวจ** หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย
2. **ข้าราชการตำรวจ** ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ให้ความหมาย “ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้ง หรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย
3. **ตำรวจสายตรวจ** หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
4. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
5. **อาชญากรรม** หมายถึง ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นๆ กฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นข้อห้าม และถือว่าเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องรับการลงโทษ
6. **สภาพปัญหาอาชญากรรมในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ** หมายถึง สภาพการเกิดการกระทำความผิดที่ละเมิดต่อกฎหมาย ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
7. **การป้องกันอาชญากรรม** หมายถึง การกระทำที่ทำให้ลดโอกาสการเกิดอาชญากรรม มิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะส่วนตัวการป้องกันตนเองในลักษณะกลุ่ม คือชุมชนร่วมกันตรวจตรารักษาความสงบและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการลดโอกาส สร้างความกล้าปากให้แก่อาชญากรในการประกอบอาชญากรรม
8. **การปราบปรามอาชญากรรม** หมายถึง การกระทำการของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือประชาชนในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย
9. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
10. **การปฏิบัติงาน** หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจในเขตเทศบาลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จะเป็นข้อมูลและข้อสนเทศที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ จะทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะทั่วไปของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY